

คำนำสำนักพิมพ์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและพสกนิกรมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยพระราชหฤทัยเปี่ยมพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณ พระวิริยอุตสาหะ และพระราชปณิธานแห่งธรรมราชินี อีกทั้งยังเป็นพระบรมราชชนนีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน จนมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หนังสือชุด **สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง** นี้ ได้รวบรวมพระราชกรณียกิจที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑. พระมารดาแห่งผ้าไทย	๗. พลิกฟื้นป่ารอยต่อ
๒. ศิลปาชีพ	๘. อนุรักษ์สัตว์และพันธุ์พืช
๓. โขนพระราชทาน	๙. ธนาคารอาหารชุมชน
๔. อัคราภิรักษศิลป์	๑๐. ฟาร์มตัวอย่าง
๕. บ้านเล็กในป่าใหญ่	๑๑. สถาบันสิริกิติ์
๖. สถานีเกษตรที่สูง	๑๒. สายธารแห่งพระเมตตา

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุดนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อประชาชนทุกคนในการน้อมนำแนวพระราชดำริไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

Preface

Her Majesty Queen Sirikit is the wife of His Majesty King Bhumibol. She has performed Royal duties which greatly benefit Thailand and its people. She has demonstrated kindness and mercy to all. She is determined to work hard for Her people. Her virtue is passed on to Her son, King Vajiralongkorn, the current King of Thailand. King Vajiralongkorn had Her name engraved on the Royal Golden Plaque as Somdet Phra Nangchao Sirikit Phra Borommarachininat Phra Borommaratchachonnaniphanpiluang on May 5th, 2019.

The *Her Majesty Queen Sirikit* series features important biographical information about Her Majesty Queen Sirikit, Her Royal Duties, and many abilities. It also includes rare pictures of Her and the Royal Family. The twelve books of the series are:

1. <i>Patronage of Thai Silk</i>	7. <i>The Shared Forest of the Eastern Region</i>
2. <i>Arts and Crafts</i>	8. <i>Plant and Wildlife Conservation</i>
3. <i>Royal Khon Performance</i>	9. <i>Community Food Banks</i>
4. <i>Patron of the Arts</i>	10. <i>Demonstration Farms</i>
5. <i>The Small House in the Big Forest Project</i>	11. <i>Queen Sirikit Institute</i>
6. <i>Highland Agricultural Stations</i>	12. <i>Charitable Organizations</i>

Satapornbooks Publishing hopes that the series will be an important resource for information about Her Majesty Queen Sirikit, and that the Thai people can implement Her ideas of sustainable development in their daily living to better their living conditions and for their long-lasting happiness.

Satapornbooks Publishing

สถานีเกษตรที่สูง
Highland Agricultural Stations

ผู้ร่วมปกป้องแผ่นดินไทย

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงตระหนักในความสำคัญของราษฎรชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามแนวชายแดนว่าเป็นผู้มีส่วนสำคัญยิ่งในการร่วมปกป้องแผ่นดินไทย เมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปในพื้นที่ชายแดนแห่งใดก็จะพระราชทานโครงการพัฒนาต่างๆ แก่ราษฎรในพื้นที่เสมอ เพื่อช่วยให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกความเป็นไทยโดยให้มีส่วนร่วมกับทางราชการในการดูแลรักษาและปกป้องแผ่นดินไทยสืบไป

The Protector of Thailand

Her Majesty Queen Sirikit realized the highland people residing along the northern border helped protect the country from invasion. She took every opportunity to establish Royal projects for the highland people, aiming to assist them in leading normal and happy lives. These projects also aim to instill a sense of Thai identity and encourage their participation in collaborating with the Royal Thai Government to protect Thailand.

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง...แหล่งเรียนรู้การใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่า

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ ก่อตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ดำเนินการจัดตั้งสถานีสาธิตและถ่ายทอดการเกษตร เพื่อช่วยเหลือราษฎรขึ้นแห่งแรกที่บ้านแบกแซม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ และได้จัดตั้งสถานีอื่นๆ ในเขตพื้นที่ภาคเหนือครอบคลุม ๖ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน พะเยา พิษณุโลก และกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์ ๓ ด้าน ประกอบด้วย

๑. ฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพป่าพื้นที่ต้นน้ำลำธารและขยายพันธุ์พืชหายากหรือใกล้สูญพันธุ์
๒. พัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภคบริโภคส่งเสริมการทำการเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และส่งเสริมอาชีพให้ราษฎรในพื้นที่
๓. ศึกษาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อให้คนอยู่กับป่าได้

Highland Agricultural Development Stations

Her Majesty Queen Sirikit founded the Highland Agricultural Development Stations to demonstrate and educate the community about agricultural technology to assist the highland people in improving their farms. The first Highland Agricultural Development Station was located at Ban Paek Sam in Chiang Mai province in 2000. After, other stations were established in the northern region, covering 6 provinces: Chiang Mai, Chiang Rai, Nan, Phayao, Phitsanulok, and Kamphaeng Phet. The objectives of the stations were threefold:

1. To restore and conserve the forests and rare or endangered plant species.
2. To improve the quality of life of the highland people by providing them water for agriculture & consumption, promoting good agricultural practices, and securing livelihoods for the people in the area.
3. Study and promote the utilization of forest resources to enable people to live with the forest sustainably.

๑. สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริบ้านแพกแซม อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง พร้อมด้วยพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรบ้านแพกแซม หมู่ที่ ๑ ตำบลเปียงหลวง อำเภอเวียงเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ทรงพบว่าบริเวณนี้เป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญซึ่งไหลไปลงน้ำแม่แตง แต่ป่าไม้กลับถูกบุกรุกทำลายใช้เป็นที่ทำกินและมีแนวโน้มว่าจะถูกแผ้วถางไปเรื่อยๆ นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่ล่อแหลมต่อปัญหายาเสพติดอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงมีพระราชดำริแก่อนุรักษ์ป่าและสภาพแวดล้อมให้คืนสู่สภาพสมบูรณ์ดั้งเดิม เพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารสำหรับใช้อุปโภคบริโภคและการเกษตร

1. The Highland Agricultural Development Station at Ban Paek Sam of Wiang Haeng District in Chiang Mai Province

On February 6th, 1993, HM Queen Sirikit and Crown Prince Maha Vajiralongkorn visited Ban Paek Sam Village I in Piang Luang Subdistrict of Wiang Haeng District in Chiang Mai province. They discovered many tributaries of the Mae Taeng River originated there. The forest in that area was being destroyed for agriculture. Furthermore, it was an area prone to drug-related issues affecting Thailand's stability. HM Queen Sirikit initiated development projects to improve the living conditions and the wellbeing of the local people to help the people to make a living through forestry, agriculture, and animal husbandry. The station also aimed to conserve the forest and restore the environment to its original, healthy state so the people would have enough water for consumption and agriculture.

แนวทางดำเนินโครงการ

- ราษฎรประกอบอาชีพทำไร่ ได้แก่ ข้าวไร่ ข้าวโพด ถั่วแดง มันฝรั่ง โดยเฉลี่ยครอบครัวละ ๔ ไร่ และมีไม้สำหรับใช้สอยในครัวเรือนที่ได้จากการปลูก ทำให้ไม่ต้องทำลายป่าธรรมชาติ
- ราษฎรได้เรียนรู้วิธีการปลูกผักสวนครัวจากการเป็นแรงงานในสถานีฯ และนำกลับไปปฏิบัติจริงที่บ้านของตนเอง
- ราษฎรได้รับการสนับสนุนพันธุ์สัตว์เลี้ยง ได้แก่ หมู ไก่ เป็ด นำไปเลี้ยงเพื่อขยายพันธุ์ต่อไป
- มีแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคใช้เพียงพอในแต่ละครัวเรือน สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี จากเดิมที่ต้องพึ่งพาปริมาณน้ำฝนเพียงอย่างเดียว
- ราษฎรได้เรียนรู้ทักษะที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้หลายทางเลือก ทำให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวได้มากขึ้น ไม่ต้องลักลอบค้าขายสิ่งผิดกฎหมายอีกต่อไป
- พัฒนาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยดำเนินการสร้างบ้านพักรับรองนักท่องเที่ยว ปรับพื้นที่เป็นลานกางเต็นท์ ปรับปรุงภูมิทัศน์และสำรวจพื้นที่เพื่อจัดทำเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ

Highland Agricultural Development Station at Ban Paek Sam Project Highlights

The station encouraged the people to grow rice, corn, red beans, and potatoes. It provided each family with 6,400 square meters of land. Instead of destroying the existing forest, the people planted trees, watched them grow, and made use of them.

The people learned farming techniques from working at the station and applied the techniques to their own farms.

The station supported breeding pigs, poultry, and other livestock. Community members raised the animals for breeding.

The station ensured there was enough water for household consumption and agriculture throughout the year. People no longer relied on rainfall as their sole water source.

The people learned skills related to farming and weaving. They used the skills to earn extra income to support their families.

The station was also a tourist destination. The station set aside areas for camping, improved the landscape, and created nature trails.